

*N:o 110.**Af Herr Jonas Andersson: Om förändring i gällande stadganden rörande hemortsrätt.*

Bland de kommunala utskylder och kostnader, som numera åligga hvarje kommun att bestrida, torde fattigvårdsbesväret så väl på landet som i städerna obestridligen vara det mest betungande i och för sig sjelft, men försvåras ytterligare i hög grad genom de alltför ofta förekommande rättegångar och trakasserier fattigvårdssamhällen emellan, som äro en följd af oegentliga och invecklade bestämmelser uti nu gällande 1871 års förordning angående fattigvården i riket, synnerligast hvad beträffar bestämmelserna om den så kallade hemortsrätten och ersättning för lemnad fattigvård.

Såsom allmänt gällande bestämmelser heter det uti § 1 af nyssnämnda förordning: »Befinnes minderårig eller den, som i följd af ålderdom, kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller lyte är oförmögen att genom arbete förvärfva hvad till lifvets uppehållande oundgängligen erfordras, sakna egna medel samt underhåll och vård af annan, då skall nödtortig fattigvård honom lemnas». Dessa stadganden, som skola tillämpas, hvarest den nödstälde än må vistas, äro i och för sig visserligen både rigtiga och grundade på billighet, men vid tillämpningen af dessa allmänt gällande stadganden möta dock åtskilliga svårigheter, som likväl hafva sin tyngdpunkt uti bestämmelserna om hemortsrätten, synnerligast de uti 25 § stadgade. Denna paragraf lyder sålunda: »Har någon för sig, hustru eller minderårigt barn kommit i behof af fattigvård enligt 1 § innan ett år förflutit, sedan han, till följd af inflyttning, blifvit eller bort blifva mantalsskrifven inom visst fattigvårdssamhälle, eller har den, som med afseende å tilltänkt inflyttning mantalsskrifvits inom visst fattigvårdssamhälle, dit ej inflyttat, anses han icke hafva hemortsrätt i det fattigvårdssamhälle, inom hvilket han sålunda blifvit eller bort blifva mantalsskrifven, utan behåller han den hemortsrätt, han näst förut egde. Detsamma

gäller, der någon, som till följd af inflyttning blifvit eller bort blifva inom visst fattigvårdssamhälle mantalsskrifven, under loppet af ett år näst derförut eller näst derefter, för sig, hustru eller minderårigt barn af annat fattigvårdssamhälle åtnjutit fattigvård». Ingen lärer väl på fullt allvar vilja påstå, att lydelsen uti nu citerade 25 § är så enkel och lättfattlig eller ens byggd på så rättvisa och billiga grunder, som man borde hafva rätt att fordra af ett författningsstadgande, som skall tillämpas i hela vårt land och af så olika kvalificerade myndigheter. Också har en lång tids erfarenhet gifvit vid handen, hurusom dessa omotiverade undantagsbestämmelser till följd af sin olämplighet just äro de, som till största delen vållat de många rättegångstvisterna fattigvårdssamhällen emellan med ty åtföljande olägenheter och trassel. Till stöd för min åsigt i detta fall vill jag här blott åberopa ett ofta förekommande exempel. En person eller familj, som med helsa och fullkomlig förmåga att genom arbete sjelf förtjena sitt uppehälle afflyttar från ett till annat fattigvårdssamhälle, men som under vistelsen inom det inflyttade samhället under kanske närmare två års tid af olika orsaker hunnit ådraga sig sådan oförmåga till sjelfförsörjning, som enligt § 1 förutsätter nödtorftig fattigvård, utan att det fränflyttade samhället haft ringaste skuld till den iråkade oförmågan, men icke dess mindre detta oaktadt måste kännas skyldig att åtaga sig eller bekosta den fattigvård, som föremålet under så lång vistelse inom annat fattigvårdssamhälle gjort nödvändig. Att det vid dylika förhållanden uppstår tvister, förefaller nästan naturligt. Om deremot tiden för hemortsrätt helt enkelt bestämmes sålunda, att personen eller personer anses hafva sin hemortsrätt inom det fattigvårdssamhälle, hvarest han författningsenligt blifvit eller bort blifva mantalsskrifven, så föreställer jag mig att de ofvan påpekade olägenheterna skola, om icke helt och hållet försvinna, dock i betydlig mån minskas, hvarigenom också, enligt mitt förmenande, den omförmälda 25 § kan med mycken fördel från fattigvårdsförordningen uteslutas.

På grund af nu anförda skäl tager jag mig alltså friheten förestå, det Riksdagen ville för sin del besluta,

1:o att 25 § uti gällande fattigvårdsförordning från författningen uteslutes; och

2:o att svensk medborgares hemortsrätt skall anses vara der, hvarest han författningsenligt blifvit eller bort blifva mantalsskrifven.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1880.

J. Andersson
från Östergötland.